

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра конституційного, міжнародного та адміністративного
права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ПРАВ
ЛЮДИНИ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Конституційного, міжнародного та
адміністративного права
Протокол № 1 від 25.08.2025

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Міжнародні та європейські стандарти прав людини
Викладач	Книш Віталій Васильович
Контактний телефон викладача	+380667993440; +380688546816
Е-mail викладача	vitaliy.knysh@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.cnu.edu.ua/ При вивченні навчальної дисципліни можуть використовуватися можливості платформ Google Classroom, Google Meet, Zoom та ін.
Консультації	https://d-learn.cnu.edu.ua/ При вивченні навчальної дисципліни можуть використовуватися можливості платформ Google Classroom, Google Meet, Zoom та ін.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є вивчення глобальних (міжнародних), регіональних (європейських, азійських, американських, африканських) стандартів прав людини, а також проблем, пов'язаних з їх узгодженням.</p> <p>Навчальна дисципліна «Міжнародні та європейські стандарти прав людини» є важливим компонентом підготовки фахівців у сфері права. Протягом навчання студенти вивчатимуть історичний розвиток міжнародних стандартів прав людини, ключові міжнародні договори, такі як Загальна декларація прав людини 1948 р., Міжнародний пакт про громадянські і політичні права 1966 р., Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права 1966 р., а також документи Європейського Союзу та Ради Європи. Розглядаються також питання функціонування міжнародних та регіональних механізмів захисту прав людини, включаючи роботу різних комітетів, комісій, трибуналів та судів.</p> <p>Навчальна дисципліна акцентує увагу на практичних аспектах захисту прав людини в Україні та Європі, висвітлює актуальні проблеми та виклики, з якими стикаються національні правові системи в сфері прав людини, зважаючи на сучасні геополітичні зміни. Здобувачі освіти отримають навички критичного аналізу, а також можливість брати участь у дискусіях і проєктах, що стосуються прав людини. Отримані знання про міжнародні та європейські стандарти прав людини здобувачі освіти зможуть застосовувати у своїй професійній діяльності, брати активну участь у захисті прав людини та сприяти їх реалізації на практиці.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні та європейські стандарти прав людини» є формування загальних та спеціальних компетентностей здобувачів вищої освіти у сфері міжнародних та регіональних (особливо – європейських) стандартів прав людини, про структуру, предмет і суб'єкти, джерела права у цій сфері, умінь та навичок правильного їх застосування; формування вмінь і навичок роботи з нормативно-правовими документами, їх грамотну класифікацію, вміння правильно використовувати юридичні терміни; формування наукового світогляду; визначення проблем, що виникають при його застосуванні та шляхи їх усунення.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни «Міжнародні та європейські стандарти прав людини» є опанування студентами теоретичної і нормативної бази у сфері таких стандартів; вміння застосовувати на практиці теоретичні знання з міжнародно-правових питань з приводу стандартів прав людини; засвоєння студентами концептуальних основ походження та</p>	

сутності міжнародного права прав людини та міжнародного гуманітарного права; вивчення системи джерелу цій сфері; дослідження співвідношення міжнародних, європейських та вітчизняних стандартів прав людини; формування у студентів розуміння правової природи стандартів прав людини; дослідження напрямів подальшого розвитку міжнародних та регіональних (особливо - європейських) стандартів прав людини.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Прагнення до збереження навколишнього середовища

Спеціальні компетентності

Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення

Програмні результати навчання

Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.

Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.

Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	12
семінарські	18
практичні	-

лабораторні		-	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
третій	081 Право	2-ий	Нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	сем/пр/лаб заняття	сам.роб.
Тема 1. Основи теорії прав людини та їх гарантій	2	2	8
Тема 2. Універсальні міжнародно-правові стандарти прав людини та їх нормативне забезпечення	2	2	8
Тема 3. Міжнародні контролюючі органи за дотриманням міжнародних стандартів з прав людини	2	4	8
Тема 4. Європейська система захисту прав людини	2	2	14
Тема 5. Регіональні механізми захисту прав людини (міжамериканська, африканська, ісламська системи захисту прав людини)	2	2	8
Тема 6. Обмеження прав та свобод людини в умовах надзвичайного стану та під час збройних конфліктів	2	6	14
ЗАГ.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309. https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf , а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол №13 від</p>		

	<p>27 червня 2024 року)</p> <p>https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Передбачається виконання 1 письмової модульної контрольної роботи, яка виконується на останньому семінарському занятті (абз.1 пп. 3.1.3.1 МРПОУ). Зміст питань, форма та структура завдань визначається викладачами, що проводять семінарські заняття за погодженням з керівником навчальної дисципліни та затверджується на засіданні кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права (пп. 3.1.3.2 МРПОУ). На письмову модульну контрольну роботу виносяться усі теми з навчальної дисципліни.</p> <p>Максимальна кількість балів за письмову модульну контрольну роботу – 20 (пп. 2.4.2.2 МРПОУ).</p>
Семінарські заняття	<p>Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри</p> <p>https://kkmtap.pnu.edu.ua/%d0%bd%d0%b0%d0%b2%d1%87%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%be-%d0%bc%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%d0%b8%d1%87%d0%bd%d1%96-%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b5%d1%80%d1%96%d0%b0%d0%bb%d0%b8/ , а також в системі дистанційного навчання.</p> <p>Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 25 (пп. 2.4.2.1 МРПОУ).</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент допускається до підсумкового контролю за умови виконання всіх видів робіт, передбачених навчальною програмою. Наявність хоча б одного пропущеного і невідпрацьованого семінарського заняття є підставою для недопуску (пп. 3.2.2 МРПОУ). Здобувач не допускається підсумкового контролю, якщо впродовж семестру він набрав за всі види робіт менше 25 балів (пп. 3.2.3 МРПОУ).</p>
Підсумковий контроль	<p>Екзамен. Варіанти завдань на екзамен, бали за їх виконання, критерії оцінювання розробляються керівником навчальної дисципліни та затверджуються на засіданні відповідної кафедри (пп. 3.2.5.1 МРПОУ).</p>

Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 25 балів), балу за письмові модульні контрольні роботи (максимально 20 балів), балу за самостійну роботу (максимально 5 балів, пп. 2.4.2.3 МРПОУ) та балу за екзамен (максимально 50 балів) (пп. 2.4.1-2.4.2 МРПОУ). Бал за індивідуальну роботу та/або участь у науковій роботі (максимально 10 балів) є додатковим балом, який додається до підсумкового семестрового балу (пп. 2.4.2.4-2.4.2.6 МРПОУ). Підсумковий бал становить максимально 100 балів.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Зміст питань, форма та структура завдань та інструкції щодо виконання обов'язкових (письмових модульних контрольних робіт) та додаткових (письмових завдань за питаннями самостійного опрацювання, письмових експрес-опитувань тощо), письмових робіт визначаються викладачем, що проводить семінарські заняття, за погодженням з викладачем, що проводить лекційні заняття (Розділ 3 МРПОУ). За бажанням (для отримання додаткових балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання (пп. 3.1.4.1-3.1.4.3 МРПОУ). Види індивідуальних завдань та інструкції щодо їх виконання знаходяться на кафедрі та на сайті кафедри

<https://kkmtp.pnu.edu.ua/%d0%bd%d0%b0%d0%b2%d1%87%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%be-%d0%bc%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%d0%b8%d1%87%d0%bd%d1%96-%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b5%d1%80%d1%96%d0%b0%d0%bb%d0%b8/>

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення.

Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universitytet.pdf.

Відвідування занять:

Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття (абз. 1. пп. 3.1.2 МРПОУ). За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (абз. 2. пп. 3.1.2 МРПОУ).

Неформальна освіта:

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в

8. Рекомендована література

1. Аракелян М.Р. Міжнародно-правовий захист прав людини: навчально-методичний посібник з тестовими завданнями для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання. О.: Фенікс, 2019. 194 с.

2. Біла-Кисельова А. А. Міжнародні стандарти щодо прав осіб, які ув'язнені та очікують на судовий розгляд. Альманах міжнародного права. 2020. Випуск 23. С.87-95.

3. Біліченко В.В. Міжнародні стандарти щодо захисту ключових прав та свобод людини в діяльності правоохоронних органів України. Наукові праці Національного університету "Одеська юридична академія".2020. Том 27. С.30-35.

3. Белокопос О., Яременко Б. Права людини у міжнародних відносинах у новій концепції зовнішньої політики України. Луцьк, 2016. 83 с.

4. Войціховський А. В. Міжнародне право: підручник / А. В. Войціховський ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 544 с.

5. Грінченко О.О., Бабін Б.В., Приходько А.В. Питання розвитку та реалізації міжнародних стандартів прав корінних народів. Фенікс, 2018. 238 с.

6. Лихогляд В.П. Імплементация міжнародних стандартів захисту екологічних прав людини в національному праві України: сучасний стан. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. №7. С.293-296.

7. Міжнародне публічне право. Міжнародний захист прав людини : посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання / Т. Л. Сироїд, О. А. Гавриленко, Л. О. Фоміна ; за заг. ред. Т. Л. Сироїд. – 3-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 494 с.

8. Міжнародні стандарти прав людини. Журналістика. / За заг. ред. В. Ю. Лутковської. Київ: Український інститут з прав людини, 2019. 145 с. URL: https://www.irf.ua/content/files/international_human_rights_standards._journalism.pdf

9. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.

10. Основи міжнародно-правових стандартів прав людини : навч.-метод. посібник / за ред. завідувача кафедри міжнародного та європейського права О. В. Бігняка. – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2019. 168 с.

11.Славко А. С., Андросова О. О. Міжнародні стандарти поводження з особами, які мають розлади психіки та поведінки. Альманах міжнародного права. 2020. Випуск 23. С.141-153.

12. Степаненко К., Гудим І. Міжнародно-правові стандарти прав людини: конспект лекцій. Дніпро, 2019. URL: <https://dduvs.in.ua/wpcontent/uploads/files/Structure/library/student/lectures/2020/kzpd/112.6.pdf>.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

1.Книш В. В. Міжнародні та європейські стандарти прав людини: навчально-методичний посібник для забезпечення самостійної роботи студентів денної форми навчання спеціальності 081 Право. Івано-Франківськ, 2024. URL: <https://kkmtap.pnu.edu.ua/%d0%bd%d0%b0%d0%b2%d1%87%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%be-%d0%bc%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%d0%b8%d1%87%d0%bd%d1%96-%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b5%d1%80%d1%96%d0%b0%d0%bb%d0%b8/>.

2. Книш В. В. Міжнародні та європейські стандарти прав людини: методичні вказівки і завдання для підготовки до семінарських (практичних) занять студентів денної форми навчання спеціальності 081 Право. Івано-Франківськ, 2024. URL:

<https://kkmtap.pnu.edu.ua/%d0%bd%d0%b0%d0%b2%d1%87%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%be-%d0%bc%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%d0%b8%d1%87%d0%bd%d1%96-%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b5%d1%80%d1%96%d0%b0%d0%bb%d0%b8/>

Викладач

Віталій КНИШ